

Intervju Mikael Håfström

Född 1960 i Lund. Studerade på filmskola New York. Började och regiassistent på SVT-Kanal 1 Drama och som manusförfattare på TV-såpor som *Varuhuset*. Skapade tillsammans med dåvarande manuschefen på Kanal 1 Drama Peter Falck en annan TV-serie, "Storstad". Avancerade till regissör 1989 med några TV-långfilmer om Roland Hassell, *Terrorns Finger*, *Botgörarna* och *De Giriga* 1992, innan han fick ansvaret för en av svensk films då största produktioner, Carl Hamilton-filmatiseringen *Vendetta*. Tilldelades en Guldbagge tillsammans med Hans Gunnarsson för manuset till *Leva Livet*. Men det var som regissör till mega-succé *Ondskan* han slog igenom definitivt, både i Sverige och internationellt. Hann med skräckisen *Strandvaskaren* innan han åkte till Hollywood för att göra *Derailed* för Miramax, med Jennifer Aniston och Clive Owen. Jag träffade Håfström i Cannes där han för första gången pratade om den färdigklippta Hollywood-debuten *Derailed* som har premiär i USA i september.

Hur lärde du dig hantverket manusskrivande?

– Jag började min karriär som manusförfattare på Kanal 1 Drama och har skrivit sedan jag var liten. Det var det jag var bra på i plugget. Jag hamnade på TV-serien *Varuhuset* och blev kompis med Peter Falck som var manuschef på den. Det var en väldigt bra manusskola eftersom man fick se resultatet ett par veckor efter man skrivit det. Sen startade Peter och jag en annan serie, *Storstad*. Det var mina första professionella skrivjobb.

Är du strukturerad när du skriver?

– Jag är rätt disciplinerad och lägger upp historien före. Jag skriver en mening först när jag är säker på att jag vet dess innebörd. De senaste filmerna har jag haft förmånen att jobba med andra författare. Att skriva är ensamt och frustrerande så har man tur att träffa någon som man kan dela det med är det bra. Man kommer också mycket längre, man diskuterar allt och måste stå till svars för sina idéer. *Ondskan* skrev jag med Hans Gunnarsson, som jag gjorde *Leva Livet* med. Vi hade väldigt roligt när vi skrev. Roligt på ett annat sätt än när jag skrev själv. Hans är väldigt disciplinerad och vi jobbade väldigt hårt. Vi träffades klockan 9 på morgonen och skrev till klockan 5.

Vad är hemligheten till bra dialog?

- Man lär sig att förenkla. När jag läser mina tidiga manus ser jag själv hur lätt det är att överbearbeta, att göra sig för smart för sitt eget bästa. Det handlar om att våga vara enkel. Att skala bort, hitta en rytm i språket. Det finns ingen hemlighet som man kan avslöja, det gäller att ha känsla för det. Vissa har det, andra inte. Jag tycker mig ha bra gehör. Men jag har också lärt mig skriva dialog. Varuhuset och sådana serier bygger mycket på dialog, att man pratar om vad som händer. Där lärde jag mig mycket genom att se resultatet så snabbt. Jag kommer ihåg jag tänkte: Fan, där ska de ju viska, inte skrika som jag skrivit. Det är mycket erfarenhet, att se det man skrivit. Att skriva en replik är inte samma sak som att höra dem sägas från skådespelarna.
- Det är mycket vanligt med överarbetad dialog, att författaren skriver för mycket för att vara säker på att det han vill säga ska komma fram.

Hur mycket lämnar du till intuition?

- Jag försöker lämna mycket till den. Jag är trygg i min kunskap. Jag vet hur en film är uppbyggd. Jag lutar på det och försöker gå mycket på intuition och känsla. Det är ett försök att komma till de här magiska ögonblicken.

Hur bygger du upp en scen?

- Varje scen kan bara handla om en sak. Sen kan den scenen skrivas på tusen sätt. Man kan lägga till eller ta bort dialog. Men den ska hela tiden kretsa sin en enda sak. Kan man inte hitta det tar jag bort scenen. Scenen kan vara välskriven, men är den berättigad i manuset? Jag försöker klippa så mycket som möjligt under manusstadiet. Jag har blivit bättre på det, kallare på något sätt, vad gäller att ta bort scener jag inte skulle vågat ta bort för några år sedan.

Tror du det finns liknande universella element i filmer som blir fenomen. Det som ger dem en extra dimension som når ut?

- Definitivt. *Ondskan* är en klassiska historia på alla sätt. Jag tittade mycket på amerikanska 50-talsfilmer som *Ung Rebell*. Den har en klassisk dramaturgi. Den resa Erik gör är arketyrisk. Vi försökte hitta en sådan linje genom filmen.

Hela intervjun samt många andra får du tillgång till som elev i Filmmanusskolan